

ВЕРХОВНИЙ СУД

вул. П. Орлика, 8, м. Київ, 01043, тел. (044) 207 35 46, тел./факс (044) 253 86 20

e-mail: inbox@supreme.court.gov.ua

Код ЄДРПОУ 41721784

Апеляційним загальним судам
Апеляційним адміністративним судам
Апеляційним господарським судам

Верховний Суд у межах компетенції приділяє значну увагу питанням реалізації Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, а також застосуванню практики Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ). Положення вказаної Конвенції та правові позиції ЄСПЛ, викладені в рішеннях цього міжнародного судового органу, Верховний Суд урахує під час здійснення правосуддя.

З метою забезпечення апеляційних та місцевих судів методичною інформацією з питань правозастосування надсилаємо копію аналітичного огляду рішень ЄСПЛ, постановлених проти України, що набули статусу остаточного в I кварталі 2024 року.

Задля дотримання прав людини та основоположних свобод під час здійснення правосуддя, недопущення їх обмежень або порушень просимо врахувати висновки рішень ЄСПЛ й довести їх до відома суддів першої та апеляційної інстанцій.

Додаток: на 31 арк. в 1 прим.

Перший заступник
Керівника Апарату

Расім БАБАНЛИ

Світлана ГАВРИЛЮК (098 774 44 99)

ВЕРХОВНИЙ СУД

вих № 1513/0/2-24 від 16.04.2024

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ
УКРАЇНИ**
Мін'юст

Верховний Суд

вул. Архітектора Городецького, 13, м. Київ, 01001
тел.: (044) 364-23-93, факс: (044) 271-17-83
E-mail: callcentre@minjust.gov.ua,
themis@minjust.gov.ua,
Web: <http://www.minjust.gov.ua>,
код згідно з ЄДРПОУ 00015622

Аналітичний огляд рішень Європейського суду з прав людини, що набули статусу остаточного у I кварталі 2024 року

Аналітичний огляд надсилається на виконання статті 14 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» та містить аналіз обставин, які призвели до визнання Європейським судом з прав людини (далі – Європейський суд) порушень Україною положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція).

I. Щодо порушення статті 5 (право на свободу та особисту недоторканість) Конвенції

Порушення статті 5 Конвенції встановлено у рішеннях Європейського суду у справах «Цеге фон Мантейфель проти України» (заява № 29804/16, рішення від 11.01.2024), «Мухтаркулиєв та інші проти України» (заява № 57031/21 та 5 інших заяв, рішення від 18.01.2024), «Радченко та Абрамов проти України» (заяви № 5312/20 та № 22627/20, рішення від 18.01.2024), «Ролік та Шандра проти України» (заяви № 13921/17 та № 54870/21, рішення від 18.01.2024), «Єфремов і Тамков проти України» (заяви № 52812/16 та № 59051/21, рішення від 18.01.2024), «Агєєв та інші проти України» (заява № 39666/16 та 2 інші заяви, рішення від 18.01.2024), «Сторожук та Кононов проти України» (заяви № 13577/16 та № 48768/16, рішення від 08.02.2024), «Костюченко та інші проти України» (заява № 8908/22 та 10 інших заяв, рішення від 28.03.2024), «Буйлук та інші проти України» (заява № 55250/16 та 2 інші заяви, рішення від 28.03.2024)

Обставини, що призвели до порушення Конвенції:

- 1) надмірна тривалість тримання під вартою під час досудового розслідування (рішення *Мухтаркулиєв та інші проти України*, *Радченко та Абрамов проти України*, *Єфремов і Тамков проти України*, *Сторожук та Кононов проти України*, *Костюченко та інші проти України*, *Буйлук та інші проти України*);

СЕД АСКОД
Міністерство юстиції України
№ 52062/5.2.2/22-24 від 04.04.2024
Підписувач *Сокоренко Маргарита Степанівна*
Сертифікат [382367105294AF9704000000AFB10000D03D8B01](#)
Дійсний з [18.10.2023 12:09:57](#) по [18.10.2024 12:09:57](#)

ВЕРХОВНИЙ СУД

№1037/0/1-24 від 05.04.2024

- 2) недоліки у провадженні щодо перегляду/перевірки законності тримання під вартою (рішення *Агєєв та інші проти України, Костюченко та інші проти України*);
- 3) відсутність відповідних та достатніх підстав для тримання заявників під вартою (рішення *Ролік та Шандра проти України*);
- 4) відсутність або надання неналежного відшкодування у зв'язку з недоліками у провадженні щодо перегляду законності тримання під вартою або тривалим триманням під вартою (рішення *Радченка та Абрамов проти України, Агєєв та інші проти України, Костюченко та інші проти України, Буйлук та інші проти України*).

Для вирішення встановлених Європейським судом проблем **пропонуємо**: під час обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою брати до уваги наявність в Україні системної проблеми неналежних умов тримання під вартою, констатованої у групі справ «Невмержицький/Мельник/Сукачов проти України» (заява № 54825/00), та незаконної, надмірної і необґрунтованої тривалості тримання під вартою, констатованої у групі справ «Ігнатов проти України»;

у кожному випадку розглядати можливість обрання запобіжного заходу, альтернативного триманням під вартою;

брати до уваги висновки КМ РЄ, викладені у рішенні за результатами останнього розгляду групи справ «Ігнатов проти України» https://search.coe.int/cm/pages/result_details.aspx?objectid=0900001680a2c12c, відповідно до яких позитивною відзначена тенденція зменшення судових рішень, які санкціонують тримання під вартою.

Довідково: про встановлені Європейським судом порушення Конвенції було повідомлено Кабінет Міністрів України, а також поінформовано Апарат Верховної Ради України.

II. Щодо порушення статті 6 (право на справедливий суд) Конвенції

Порушення статті 6 Конвенції встановлено у рішеннях Європейського суду у справах «*Григоров проти України*» (заява № 44442/13, рішення від 11.01.2024), «*Мухтаркулиєв та інші проти України*» (заява № 57031/21 та 5 інших заяв, рішення від 18.01.2024), «*Салков та інші проти України*» (заява № 13087/17 та 10 інших заяв, рішення від 18.01.2024), «*Козачук та інші проти України*» (заява № 6235/17 та 10 інших заяв, рішення від 18.04.2024), «*Сторожук та Кононов проти України*» (заяви № 13577/16 та № 48768/16, рішення від 08.02.2024), «*Білокін та інші проти України*» (заяви № 3779/14 та 2 інші заяви, рішення від 08.02.2024), «*Жолонко та інші проти України*» (заява № 18371/17 та 3 інші заяви, рішення від 22.02.2024), «*Пєвнєв та інші проти України*» (заява № 19907/18 та 7 інших заяв, рішення від 14.03.2024), «*Сливинський та Чубар проти України*» (заяви № 47711/22 та № 7365/23, рішення від 28.03.2024), «*Костюченко та інші проти України*» (заява № 8908/22 та 10 інших заяв, рішення від 28.03.2024), «*Діденко проти України*» (заява № 5800/22, рішення від 28.03.2024), «*Буйлук та інші проти України*» (заява № 55250/16 та 2 інші заяви, рішення від 28.03.2024).

Обставини, що призвели до порушення Конвенції:

- 1) надмірна тривалість кримінальних/цивільних проваджень (рішення *Мухтаркулиєв та інші проти України, Салков та інші проти України, Козачук та інші проти України, Сторожук та Кононов проти України, Білокінь та інші проти України, Жолонко та інші проти України, Певнев та інші проти України, Сливинський та Чубар проти України, Костюченко та інші проти України, Буйлук та інші проти України*);
- 2) незабезпечення заявнику права на доступ до апеляційного суду внаслідок несвоєчасного отримання заявником постанови суду першої інстанції у його справі (рішення *Григоров проти України*);
- 3) порушення судом принципу рівності сторін внаслідок неповідомлення заявників про апеляційні скарги, подані у їх справах (рішення *Діденко проти України*).

Для вирішення встановлених Європейським судом проблем **пропонуємо** забезпечити апеляційні та місцеві суди методичною інформацією з питань правозастосування та вжити відповідні заходи для забезпечення:

дотримання розумних строків судового розгляду справ, що є складовою ефективного правосуддя;

забезпечити своєчасне вручення сторонам судового процесу рішення суду у справі.

Довідково: про встановлені Європейським судом порушення Конвенції було повідомлено Кабінет Міністрів України, а також поінформовано Апарат Верховної Ради України.

III. Щодо порушення статті 8 (право на повагу до приватного і сімейного життя) Конвенції

Порушення статті 8 Конвенції було констатовано у рішеннях Європейського суду у справах «*Єсічко та інші проти України*» (заява № 35659/13, рішення від 08.02.2024).

Обставини, що призвели до порушення Конвенції:

- 1) ненаведення судами достатніх підстав, аби довести існування нагальної суспільної потреби у спірному рішенні про виселення заявників, або обґрунтованості пропорційності такого виселення (рішення *Єсічко та інші проти України*).

Для вирішення встановлених Європейським судом проблем **пропонуємо** вжити заходів для:

неухильного дотримання та ефективного застосування суддями положень Конвенції, практики Європейського суду та чинного національного законодавства щодо дотримання принципу пропорційності та встановлення справедливого балансу, зокрема, у справах щодо втручання у право особи на повагу до житла;

суддям забезпечувати ретельну оцінку аргументів, викладених у позовах, та не допускати у майбутньому прийняття рішень без урахування усіх доводів

заявників, а також не допускати винесення необґрунтованих та безпідставних рішень.

Довідково: про встановлені Європейським судом порушення Конвенції було повідомлено Кабінет Міністрів України, а також поінформовано Апарат Верховної Ради України.

IV. Щодо порушення статті 10 (свобода вираження поглядів) Конвенції

Порушення статті 10 Конвенції було констатовано у рішенні Європейського суду у справі «Торбіч проти України» (заяви № 41713/13 та № 29980/15, рішення від 28.03.2024).

Обставини, що призвели до порушення Конвенції:

- 1) відмова Центральної виборчої комісії та суду надати журналістам доступ до автобіографій та фотографій всіх кандидатів для участі у виборах до Верховної ради України, яка містилася у ЦВК (рішення *Торбіч проти України*).

Для вирішення встановлених Європейським судом проблем **пропонуємо** вжити заходів для:

забезпечення доступу до публічної інформації з метою недопущення аналогічних порушень у майбутньому.

Довідково: про встановлені Європейським судом порушення Конвенції було повідомлено Кабінет Міністрів України.

V. Щодо порушення статті 11 (свобода зібрань та об'єднання) Конвенції

Порушення статті 11 Конвенції було констатовано у рішенні Європейського суду у справі «Черемський проти України» (заява № 20981/13, рішення від 07.12.2023).

Обставини, що призвели до порушення Конвенції:

- 2) обмеження права заявника на проведення зібрання не ґрунтувалося на положеннях законодавства, які б відповідали вимогам Конвенції щодо якості закону (рішення *Черемський проти України*).

Для вирішення встановлених Європейським судом проблем **пропонуємо** вжити заходів для:

забезпечення неухильного дотримання суддями вимог Конвенції, практики Європейського суду та національного законодавства, зокрема під час обмеження права на свободу зібрань.

Довідково: про встановлені Європейським судом порушення Конвенції було повідомлено Кабінет Міністрів України.

VI. Щодо порушення статті 13 (право на ефективний засіб юридичного захисту) Конвенції

Порушення статті 13 Конвенції було констатовано у рішеннях Європейського суду у справах «Мухтаркулієв та інші проти України» (заява № 57031/21 та 5 інших заяв, рішення від 18.01.2024), «Радченко та Абрамов

проти України» (заяви № 5312/20 та № 22627/20, рішення від 18.01.2024), *«Салков та інші проти України»* (заява № 13087/17 та 10 інших заяв, рішення від 18.01.2024), *«Козачук та інші проти України»* (заява № 6235/17 та 10 інших заяв, рішення від 18.04.2024), *«Білокінь та інші проти України»* (заяви № 3779/14 та 2 інші заяви, рішення від 08.02.2024), *«Жолонко та інші проти України»* (заява № 18371/17 та 3 інші заяви, рішення від 22.02.2024), *«Сімон проти України»* (заява № 41877/21, рішення від 22.02.2024), *«Певнев та інші проти України»* (заява № 19907/18 та 7 інших заява, рішення від 14.03.2024), *«Петраковський та Леонт'єв проти України»* (заяви № 26815/16 та № 43612/16, рішення від 21.03.2024).

Обставини, що призвели до порушення Конвенції:

- 1) відсутність ефективного засобу юридичного захисту щодо скарг на надмірну тривалість кримінальних/цивільних проваджень (рішення *Мухтаркулиєв та інші проти України, Салков та інші проти України, Козачук та інші проти України, Білокінь та інші проти України, Жолонко та інші проти України, Певнев та інші проти України*);
- 2) відсутність ефективного засобу юридичного захисту щодо скарг на неналежні умови тримання під вартою в установах ДКВС України (рішення *Мухтаркулиєв та інші проти України, Петраковський та Леонт'єв проти України*);
- 3) відсутність ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з ненаданням належної медичної допомоги під час тримання під вартою (рішення *Радченко та Абрамов проти України, Сімон проти України*).

Для вирішення встановлених Європейським судом проблем пропонуємо вжити заходів для:

недопущення надмірно тривалого розгляду справ суддями;
належного розгляду скарг на неналежні умови тримання під вартою в установах ДКВС України та ненадання належної медичної допомоги.

Довідково: про встановлені Європейським судом порушення Конвенції було повідомлено Кабінет Міністрів України, а також поінформовано Апарат Верховної Ради України.

VII. Щодо порушення статті 1 Першого протоколу (захист права власності) до Конвенції

Порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції було констатовано у рішенні Європейського суду у справі *«Шмакова проти України»* (заява № 70445/13, рішення від 11.01.2024).

Обставини, що призвели до порушення Конвенції:

- 1) незаконне позбавлення заявниці права власності на земельну ділянку за результатами провадження, ініційованого прокурором з метою повернення цієї земельної ділянки заводу, який перебуває у державній власності (рішення *Шмакова проти України*).

Для вирішення встановлених Європейським судом проблем пропонуємо вжити заходів для:

дотримання положень Конвенції та практики Європейського суду, зокрема, пропорційності втручання меті, дотримування справедливого балансу між вимогами загального інтересу суспільства та вимогами захисту основоположних прав особи.

Довідково: про встановлені Європейським судом порушення Конвенції було повідомлено Кабінет Міністрів України.

З перекладами українською мовою вказаних рішень Європейського суду можна ознайомитися на офіційному сайті Міністерства юстиції України (<https://minjust.gov.ua/m/rishennya-schodo-ukraini-vineseni-evropeyskim-sudom-z-prav-lyudini>) та на офіційному сайті Європейського суду HUDOC (<https://hudoc.echr.coe.int/eng>).

Додаток: копії стислих викладів рішень.

**Уповноважений у справах
Європейського суду з прав людини**

Маргарита СОКОРЕНКО

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «СИМОН ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF SIMON v. UKRAINE)
(заява № 41877/21)

Стислий виклад рішення від 22 лютого 2024 року

Під час тримання під вартою в установах виконання покарань заявник страждав на серйозні захворювання, які впливали на його повсякденну діяльність.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявник скаржився за статтею 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на ненадання йому належної медичної допомоги під час тримання під вартою. Заявник також подав скаргу за статтею 13 Конвенції з огляду на відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з ненаданням належної медичної допомоги в установах виконання покарань.

Розглянувши скарги заявника та пославшись на свою попередню практику у справах проти України, Європейський суд підкреслив, що медична допомога, яка надається в установах виконання покарань, має відповідати тому рівню допомоги, яку державні органи зобов'язалися надавати для всього населення. Розглянувши всі надані йому матеріали, Європейський суд визначив недоліки у лікуванні заявника та дійшов висновку, що у цій справі заявник не отримав належної медичної допомоги під час тримання під вартою, і констатував порушення статті 3 Конвенції.

Стосовно поданих скарг з огляду на відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з ненаданням належної медичної допомоги в установах виконання покарань, Європейський суд встановив, що ця заява свідчить про порушення статті 13 Конвенції у контексті його ustalеної практики.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. Оголошує заяву прийнятною;

2. Постановляє, що ця заява свідчить про порушення статті 3 Конвенції у зв'язку з ненаданням належної медичної допомоги під час тримання під вартою;

3. Постановляє, що було порушено статтю 13 Конвенції у зв'язку з відсутністю ефективного засобу юридичного захисту для звернення зі скаргою на ненадання належної медичної допомоги під час тримання під вартою;

4. Постановляє, що:

(а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику суму, зазначену у таблиці в додатку; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

*із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти».*

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «ЄСІЧКО ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF YESICHKO AND OTHERS v. UKRAINE)
(Заява № 35659/13)

Стислий виклад рішення від 08 лютого 2024 року

Комунальне підприємство «Р.», яке управляло багатоквартирним будинком, в якому проживали заявниця та її доньки (далі – заявники), звернулося з позовом, вимагаючи виселити їх з кімнати площею 10 квадратних метрів, яку вони зайняли без отримання ордера на житлове приміщення від Севастопольської міської державної адміністрації (далі – СМДА).

Заявники подали зустрічний позов, вимагаючи зобов'язати СМДА видати їм ордер на житлове приміщення, посилаючись на те, що директор підприємства «Р.» дозволив сім'ї заявників відремонтувати за власний кошт розташовану у тій же квартирі вільну кімнату, яка перебувала в аварійному стані і переїхати туди, оскільки вони проживали у сусідній кімнаті площею 14 квадратних метрів, в якій вони жили разом батьком першої заявниці та двома іншими родичами.

У грудні 2011 року Ленінський районний суд міста Севастополя відмовив у задоволенні позову підприємства «Р.» про виселення, задовольнив зустрічний позов відповідачів і зобов'язав СМДА видати їм ордер на житлове приміщення.

Апеляційний суд міста Севастополя задовольнив апеляційну скаргу, подану СМДА, постановив виселити відповідачів та встановив, що у цій справі мала застосовуватися стаття 116 житлового кодексу України 1983 року (далі – ЖК України), оскільки відповідачі вселилися у спірне приміщення, не отримавши ордера, який відповідно до статті 58 ЖК України був єдиним документом, що слугував законною підставою для вселення у житлове приміщення, яке перебувало у державній власності.

Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ відмовив у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою заявників, в якій вони стверджували, що районний суд ухвалив правильне рішення. У червні 2013 року він також відмовив у задоволенні заяви заявників про перегляд, в якій вони стверджували про існування на практиці різних тлумачень застосованих положень ЖК України національними судами.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявниці скаржились за статтями 3 і 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція), що їхнє виселення не було законним і необхідним. Європейський суд вирішив розглянути ці скарги за статтею 8 Конвенції.

Розглянувши скарги заявників Європейський суд зазначив, що наведене Апеляційним судом міста Севастополя обґрунтування свідчить про надання ним першочергового значення висновку, що заявники зайняли спірне приміщення без ордера, не розглянувши аргументи заявників щодо нестабільності їхньої ситуації чи особливостей обставин, за яких вони переїхали у спірну кімнату та попри твердження заявників, що збереження цього житла було життєво важливим питанням для них.

Європейський суд вказав, що рішення суду про виселення заявників із житла, яке знаходилося у державній власності, становило втручання в їхнє право на повагу до їхнього житла.

За цих обставин Європейський суд дійшов висновку, що національні органи влади не навели «достатні підстави», аби довести існування «нагальної суспільної потреби» у спірному рішенні про виселення або обґрунтованість «пропорційності» такого виселення, та констатував порушення статті 8 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* заяву прийнятною;
2. *Постановляє*, що було порушено статтю 8 Конвенції;
3. *Постановляє*, що:
 - (а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам спільно такі суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу:

- (i) 4 500 (чотири тисячі п'ятсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди;
 - (ii) 2 000 (дві тисячі) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявникам, в якості компенсації витрат на правову допомогу;
- (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;
4. Відхиляє решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції».

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «КОСТЮЧЕНКО ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF KOSTYUCHENKO AND OTHERS v. UKRAINE)
(Заява № 8908/22 та 10 інших заяв)

Стислий виклад рішення від 28 березня 2024 року

Заявники трималися під вартою у різних установах Державної кримінально-виконавчої служби України.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявники скаржилися за статтями 3 та 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на неналежні умови тримання їх під вартою та відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з цим. Деякі заявники висунули інші скарги, які також порушували питання за Конвенцією.

Розглянувши скарги заявників, Європейський суд нагадав, що під час встановлення, чи є умови тримання такими, «що принижують гідність» у розумінні статті 3 Конвенції, серйозний брак простору у в'язничних камерах вважається дуже впливовим чинником та може становити порушення як сам собою, так і в сукупності з іншими недоліками. Посилаючись на свою попередню практику у справах проти України, Європейський суд дійшов висновку, що у цій справі умови тримання заявників під вартою були неналежними, а також, що заявники не мали у своєму розпорядженні ефективного засобу юридичного захисту та констатував порушення статей 3 і 13 Конвенції.

Стосовно інших скарг деяких заявників Європейський суд, посилаючись на свою попередню практику, дійшов висновку, що ці скарги також свідчать про порушення положень Конвенції.

Розглянувши інші скарги у заявах № 8915/22, № 26416/22 та № 17490/23, Європейський суд дійшов висновку, що вони не відповідають критеріям прийнятності, передбаченим статтями 34 та 35 Конвенції, або не виявляють жодних ознак порушення прав і свобод, гарантованих Конвенцією або протоколами до неї та відхилив цю частину заяв на підставі пункту 4 статті 35 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Вирішує* об'єднати заяви;
2. *Оголошує* прийнятними скарги на неналежні умови тримання, відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з цим, а також інші скарги за усталеною практикою Суду, наведені в таблиці у додатку, а решту скарг у заявах № 8915/22, № 26416/22 та № 17490/23 – неприйнятними;
3. *Постановляє*, що ці скарги свідчать про порушення статей 3 і 13 Конвенції у зв'язку з неналежними умовами тримання під вартою та відсутністю у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту для звернення зі скаргою щодо них;
4. *Постановляє*, що було порушено Конвенцію у зв'язку з іншими скаргами, висунутими за усталеною практикою Суду (див. таблицю у додатку);
5. *Постановляє*, що:
 - (а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам суми, зазначені в таблиці у додатку; ці суми мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «ЖОЛОНКО ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF ZHOLONKO AND OTHERS v. UKRAINE)

(Заява № 18371/17 та 3 інші заяви)

Стислий виклад рішення від 22 лютого 2024 року

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявники скаржилися за пунктом 1 статті 6 та статтею 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на надмірну тривалість цивільних проваджень та відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту.

Розглянувши скарги заявників, Європейський суд дійшов висновку, що тривалість судового розгляду у цих справах була надмірною і не відповідала вимозі «розумного строку» та, що у заявників не було ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з цими скаргами та констатував порушення пункту 1 статті 6 та статті 13 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Вирішує* об'єднати заяви;

2. *Оголошує* заяви прийнятними;

3. *Постановляє*, що ці скарги свідчать про порушення пункту 1 статті 6 та статті 13 Конвенції у зв'язку з надмірною тривалістю цивільних проваджень та відсутністю у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту;

4. *Постановляє*, що:

(a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам суми, зазначені в таблиці у додатку; ці суми мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти».

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «САЛКОВ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF SALKOV AND OTHERS v. UKRAINE)

(Заява № 13087/17 та 10 інших заяв)

Стислий виклад рішення від 18 січня 2024 року

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявники скаржилися за пунктом 1 статті 6 та статтею 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на надмірну тривалість цивільних проваджень та відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту.

Розглянувши скарги заявників, Європейський суд дійшов висновку, що тривалість судового розгляду у цих справах була надмірною і не відповідала вимозі «розумного строку» та, що у заявників не було ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з цими скаргами та констатував порушення пункту 1 статті 6 та статті 13 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

- «1. *Вирішує* об'єднати заяви;
2. *Оголошує* заяви прийнятними;
3. *Постановляє*, що ці скарги свідчать про порушення пункту 1 статті 6 та статті 13 Конвенції у зв'язку з надмірною тривалістю цивільних проваджень та відсутністю у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту;
4. *Постановляє*, що:
 - (а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам суми, зазначені в таблиці у додатку; ці суми мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти».

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «СТОРОЖУК ТА КОНОНОВ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF STOROZHUK AND KONONOV v. UKRAINE)

(Заява № 13577/16 та № 48768/16)

Стислий виклад рішення від 08 лютого 2024 року

У цій справі заявники зазнали жорстокого поводження працівників міліції, в подальшому, за вказаними фактами не було проведено ефективних розслідувань.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявники скаржилися за статтею 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на жорстоке поводження з ними працівників міліції та непроведення ефективного розслідування їхніх скарг. Заявник у заяві № 13577/16 також скаржився за пунктом 1 статті 5 Конвенції на те, що його свавільно затримали, надягнули на нього кайданки, тримали у службовому автомобілі працівників міліції, а потім доправили до наркологічного диспансеру без будь-яких на те підстав і належного документування. Заявник у заяві № 48768/16 також скаржився за пунктом 3 статті 5 Конвенції на надмірну тривалість тримання його під вартою під час розслідування та судового розгляду його кримінальної справи, а також за пунктом 1 статті 6 Конвенції на надмірну тривалість кримінального провадження щодо нього.

Розглянувши скарги заявників за статтею 3 Конвенції, Європейський суд зазначив, що наведені заявниками описи обставин жорстокого поводження з ними є детальними і послідовними, та дійшов висновку, що держава несе відповідальність за це, отже заявники зазнали жорстокого поводження, яке має бути кваліфіковане як нелюдське та таке, що принижує гідність. Крім того, посилаючись на рішення у справі «*Каверзін проти України*», Європейський суд вказав, що небажання органів державної влади забезпечити оперативне та ретельне розслідування скарг на жорстоке поводження працівників правоохоронних органів становить системну проблему, і констатував порушення процесуального та матеріального аспектів статті 3 Конвенції у зв'язку зі ствердженням жорстоким поводженням із заявниками.

Щодо решти скарг заявників Європейський суд, враховуючи всі наявні у нього матеріали, дійшов висновку, що вони також свідчать про порушення Конвенції у світлі його висновків у рішеннях у справах проти України.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

- «1. *Вирішує* об'єднати заяви;
2. *Оголошує* заяви прийнятними;
3. *Постановляє*, що було порушено як матеріальний, так і процесуальний аспекти статті 3 Конвенції у зв'язку зі скаргами на жорстоке поводження, висунутими в обох заявах;
4. *Постановляє*, що було порушено пункт 1 статті 5 Конвенції у зв'язку зі скаргою, висунутою паном А.М. Сторожуком у заяві № 13577/16;
5. *Постановляє*, що було порушено пункт 3 статті 5 Конвенції у зв'язку зі скаргою на тривалість тримання під вартою під час досудового розслідування та судового розгляду кримінального провадження щодо заявника, висунутою паном К.С. Кононовим у заяві № 48768/16;
6. *Постановляє*, що було порушено пункт 1 статті 6 Конвенції у зв'язку зі скаргою на тривалість кримінального провадження, висунутою паном К.С. Кононовим у заяві № 48768/16;
7. *Постановляє*, що:
 - (а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам суми, зазначені у таблицях в додатку, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти.
8. *Відхиляє* решту вимог щодо справедливої сатисфакції.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «ПЕТРАКОВСЬКИЙ ТА ЛЕОНТЬЄВ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF PETRAKOVSKYY AND LEONTYEV v. UKRAINE)

(Заяви № 26815/16 та № 43612/16)

Стислий виклад рішення від 21 березня 2024 року

У цій справі заявники стверджували, що зазнали жорстокого поводження працівників міліції та, що в подальшому, за вказаними фактами не було проведено ефективних розслідувань.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявники скаржилися за статтею 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на жорстоке поводження з ними працівників міліції та непроведення ефективного розслідування їхніх скарг. Заявник у заяві № 43612/16 також скаржився за статтями 3 та 13 Конвенції на неналежні умови тримання заявника під вартою та відсутність ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з цим, а також за статтею 6 Конвенції на надмірну тривалість порушеного щодо нього кримінального провадження.

Розглянувши скарги заявників за статтею 3 Конвенції, Європейський суд зазначив, що труднощі у встановленні поза розумним сумнівом, що заявники отримали тілесні ушкодження, перебуваючи під контролем працівників міліції, як вони стверджували, спричинені непроведенням органами державної влади ефективного розслідування їхніх скарг. Крім того, посилаючись на рішення у справі «*Каверзін проти України*», Європейський суд вказав, що небажання органів державної влади забезпечити оперативне та ретельне розслідування скарг на жорстоке поводження працівників правоохоронних органів становить системну проблему, і констатував порушення статті 3 Конвенції у зв'язку із незабезпеченням оперативного та ретельного розслідування стверджованого жорстокого поводження із заявниками.

Щодо скарг заявника у заяві № 43612/16 за статтями 3 і 13 Конвенції Європейський суд, враховуючи всі наявні у нього матеріали, дійшов висновку, що вони також свідчать про порушення Конвенції у світлі його висновків у рішеннях у справах проти України.

Скаргу заявника у заяві № 43612/16 за статтею 6 Конвенції Європейський суд відхилив на підставі пункту 4 статті 35 Конвенції як таку, що не свідчить про порушення положень Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Вирішує* об'єднати заяви;

2. *Оголошує* прийнятними скарги обох заявників на жорстоке поводження працівників міліції та непроведення ефективного розслідування у зв'язку з цим, а також скарги, висунуті паном Д.І. Леонтєвим (заява № 43612/16) на умови тримання його під вартою та відсутність ефективних засобів юридичного захисту у зв'язку з його скаргою;

3. *Постановляє*, що було порушено статтю 3 Конвенції у зв'язку з непроведенням національними органами влади ефективного розслідування скарг на жорстоке поводження працівників міліції, висунутих обома заявниками;

5. *Постановляє*, що було порушено статтю 3 Конвенції у зв'язку зі скаргою пана Д.І. Леонтєва на умови тримання під вартою у Запорізькому СІЗО;

6. *Постановляє*, що було порушено статтю 13 Конвенції у зв'язку зі скаргою пана Д.І. Леонтєва на відсутність ефективних національних засобів юридичного захисту у зв'язку з його скаргою на умови тримання його під вартою у Запорізькому СІЗО;

7. *Постановляє*, що:

(а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам суми, зазначені у таблицях в додатку, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти.

8. *Відхиляє* решту вимог пана Д.І. Леонтєва щодо справедливої сатисфакції.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «ШМАКОВА ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF SHMAKOVA v. UKRAINE)
(Заява № 70445/13)

Стислий виклад рішення від 11 січня 2024 року

25 лютого 2009 року Бердянська міська рада (далі – міська рада) безоплатно передала заявниці земельну ділянку для індивідуального будівництва. Згодом заявниця отримала від держави акт на право власності на свою земельну ділянку та у 2012 році закінчила на ній будівництво житлового будинку.

Водночас у 2011 році місцевий прокурор, діючи в інтересах держави, подав позов проти міської ради, вимагаючи визнати недійсним рішення від 25 лютого 2009 року. Він стверджував, що спірна земельна ділянка була частиною землі, наданої у постійне користування місцевому державному промислового підприємству «Заводу «Прилив»» (далі – завод) для будівництва школи та дитячого садка, і, таким чином, не могла бути передана іншим особам.

Під час першого розгляду справи суди нижчих інстанцій ухвалили рішення не на користь прокурора. Вони встановили, що, оскільки у 1998 році завод реорганізували у відкрите акціонерне товариство (при цьому він залишився у державній власності), він не міг вважатися таким, що зберіг право підприємства-попередника на користування землею, і повинен був повторно звернутися для отримання такого права. Суди також зазначили, що відповідна земельна ділянка жодним чином не використовувалася заводом.

08 серпня 2012 року Вищий господарський суд України задовольнив позов прокурора та скасував рішення ради від 25 лютого 2009 року, зазначивши, що державний акт, яким встановлювалося право заводу на постійне користування земельною ділянкою, не був скасований і залишався чинним, отже, виділення земельної ділянки заявниці порушило права заводу.

01 липня 2013 року Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ відмовив у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою заявниці на рішення судів нижчих інстанцій, якими було задоволено позов прокурора.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявниця скаржилась за статтею 1 Першого протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) у зв'язку з незаконним позбавленням її права власності на земельну ділянку за результатами провадження, ініційованого прокурором з метою повернення цієї земельної ділянки заводу, який перебуває у державній власності.

Розглянувши скаргу заявниці, Європейський суд визнав, що позбавлення заявниці земельної ділянки було законним, оскільки національні суди навели детальний аналіз, а також посилення на конкретні положення законодавства у своїх рішеннях, які не вбачаються явно необґрунтованими.

Водночас Європейський суд звернув увагу, що під час першого розгляду позову прокурора національні суди наголосили, що відповідна земельна ділянка ніколи не використовувалася заводом і на ній не було споруд, які належали б заводу.

Європейський суд наголосив, що позбавлення власності без виплати суми, обґрунтовано пов'язаної з її вартістю, зазвичай призводить до недотримання необхідного справедливого балансу між вимогами загального інтересу суспільства та вимогами захисту основоположних прав особи і становить непропорційний тягар для заявника.

Також Європейський суд зауважив, що заявниця добросовісно отримала земельну ділянку та всі необхідні документи і дозволи й, зрештою, свідоцтво про право власності на будинок, побудований нею на цій земельній ділянці.

З огляду на зазначені обставини Європейський суд дійшов висновку, що за обставин цієї справи позбавлення заявниці права власності на її земельну ділянку без надання будь-якої форми компенсації чи відшкодування не забезпечило справедливий баланс між вимогами суспільного інтересу, якщо такі були, з одного боку, і правом заявниці на мирне володіння своїм майном, з іншого. Європейський суд констатував порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* заяву прийнятною;
2. *Постановляє*, що було порушено статтю 1 Першого протоколу до Конвенції;
3. *Постановляє*, що:
 - (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявниці 11 000 (одинадцять тисяч) євро в якості відшкодування матеріальної та моральної шкоди; які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти.
4. *Відхиляє* решту вимог заявниці щодо справедливої сатисфакції.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «КОЗАЧУК ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF KOZACHUK AND OTHERS v. UKRAINE)

(Заява № 6295/17 та 10 інших заяв)

Стислий виклад рішення від 18 січня 2024 року

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявники скаржилися за пунктом 1 статті 6 та статтею 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на надмірну тривалість цивільних проваджень та відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту.

Розглянувши скарги заявників, Європейський суд дійшов висновку, що тривалість судового розгляду у цих справах була надмірною і не відповідала вимозі «розумного строку» та, що у заявників не було ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з цими скаргами та констатував порушення пункту 1 статті 6 та статті 13 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Вирішує* об'єднати заяви;

2. *Оголошує* заяви прийнятними;

3. *Постановляє*, що ці скарги свідчать про порушення пункту 1 статті 6 та статті 13 Конвенції у зв'язку з надмірною тривалістю цивільних проваджень та відсутністю у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту;

4. *Постановляє*, що:

(а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам суми, зазначені в таблиці у додатку; ці суми мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти».

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «ПЄВНЄВ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF PYEVNYEV AND OTHERS v. UKRAINE)

(Заява № 19907/18 та 7 інших заяв)

Стислий виклад рішення від 14 березня 2024 року

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявники скаржилися за пунктом 1 статті 6 та статтею 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на надмірну тривалість цивільних проваджень та відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з цим.

Розглянувши скарги заявників, Європейський суд дійшов висновку, що тривалість судового розгляду у цих справах була надмірною і не відповідала вимозі «розумного строку» та, що у заявників не було ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з цими скаргами та констатував порушення пункту 1 статті 6 та статті 13 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Вирішує* об'єднати заяви;
2. *Оголошує* заяви прийнятними;
3. *Постановляє*, що ці скарги свідчать про порушення пункту 1 статті 6 та статті 13 Конвенції у зв'язку з надмірною тривалістю цивільних проваджень та відсутністю у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту;
4. *Постановляє*, що:
 - (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам суми, зазначені в таблиці у додатку; ці суми мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти».

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «ГРИГОРОВ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF GRYGOROV v. UKRAINE)
(заява № 44442/13)

Стислий виклад рішення від 11 січня 2024 року

У листопаді 2012 року Київський районний суд міста Харкова у присутності заявника проголосив постанову, якою визнав заявника винним у вчиненні адміністративного порушення. Постанова могла бути оскаржена в апеляційному порядку протягом встановленого законодавством десятиденного строку з дня проголошення постанови, копію повного тексту якої заявнику не було надано, попри його клопотання.

Копію повного тексту постанови заявник отримав через дев'ятнадцять днів, після чого його представник подав апеляційну скаргу на постанову районного суду до Апеляційного суду Харківської області, а через місяць заявник подав власну апеляційну скаргу на ту саму постанову районного суду. Обидві скарги були залишені без розгляду у зв'язку з закінченням встановленого законодавством строку на апеляційне оскарження.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявник скаржився за пунктом 1 статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на те, що він пропустив строк для подання апеляційної скарги у зв'язку з невчасним отриманням ним постанови суду першої інстанції.

Розглянувши скаргу заявника, Європейський суд дійшов висновку, що оперативно не вручивши заявнику постанову суду першої інстанції, органи державної влади позбавили його можливості подати апеляційну скаргу у встановлений строк. Європейський суд також вказав, що в українському законодавстві відсутнє положення, яке було би винятком з правила і встановлювало десятиденний строк для подання апеляційної скарги, незалежно від причин, вказаної стороною для виправдання подання такої скарги із запізненням.

Отже, Європейський суд констатував порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Оголошує* заяву прийнятною;

2. *Постановляє*, що було порушено пункт 1 статті 6 Конвенції;

3. *Постановляє*, що:

(а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявнику 3 000 (три тисячі) євро в якості відшкодування моральної шкоди, які мають бути конвертовані в українську гривню за курсом на день здійснення платежу;

(б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

4. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції».

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «ЄФРЕМОВ І ТАМКОВ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF YEFREMOV AND TAMKOV v. UKRAINE)
(Заяви № 52812/16 та № 59051/21)

Стислий виклад рішення від 18 січня 2024 року

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявники скаржилися за пунктом 3 статті 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на надмірну тривалість тримання їх під вартою під час досудового розслідування. У заяві № 59051/21 заявник також висунув інші скарги за статтями 6 та 13 Конвенції.

Розглянувши всі наявні в нього матеріали та з огляду на свою практику Європейський суд встановив, що у цій справі тривалість тримання заявників під вартою під час досудового розслідування була надмірною та констатував порушення пункту 3 статті 5 Конвенції.

Європейський суд розглянув інші скарги заявника у заяві № 59051/21 та відхилив їх на підставі пункту 4 статті 35 Конвенції оскільки вони не виявляють жодних ознак порушення прав і свобод, гарантованих Конвенцією, або протоколами до неї.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. Вирішує об'єднати заяви;

2. Оголошує прийнятними скарги на надмірну тривалість тримання під вартою під час досудового розслідування, а решту скарг у заяві № 59051/21 – непринятними;

3. Постановляє, що ці заяви свідчать про порушення пункту 3 статті 5 Конвенції у зв'язку з надмірною тривалістю тримання їх під вартою під час досудового розслідування;

4. Постановляє, що:

(а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам суми, зазначені у таблиці в додатку; ці суми мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

*(б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти».*

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «АГЄЄВ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF AGEYEV AND OTHERS v. UKRAINE)
(Заява № 39666/16 та 2 інші заяви)

Стислий виклад рішення від 18 січня 2024 року

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявники скаржилися за пунктом 4 статті 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на недоліки у провадженні щодо перегляду законності тримання їх під вартою. Крім того, у заяві № 27733/21 заявник висунув інші скарги, які також порушували питання за Конвенцією з огляду на відповідну усталену практику Європейського суду. У заяві № 39666/16 заявник також висунув інші скарги за статтею 13 Конвенції.

Розглянувши скарги заявників, Європейський суд зазначив, що держава, яка запроваджує другий рівень судової інстанції для розгляду питання законності тримання під вартою та клопотань про звільнення з-під варти, повинна в принципі забезпечити, щоб особи, позбавлені свободи, користувалися на етапі оскарження такими самими гарантіями, як і в першій інстанції та констатував порушення пункту 4 статті 5 Конвенції.

Стосовно інших скарг у заяві № 27733/21 Європейський суд, посилаючись на свою усталену практику, дійшов висновку, що ці скарги також свідчать про порушення положень Конвенції.

Розглянувши інші скарги у заяві № 39666/16, Європейський суд відхилив цю частину заяв на підставі пункту 4 статті 35 Конвенції, оскільки вони не відповідають критеріям прийнятності, передбаченим статтями 34 та 35 Конвенції, або не виявляють жодних ознак порушення прав і свобод, гарантованих Конвенцією або протоколами до неї.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *«Вирішує об'єднати заяви;*
2. *Оголошує прийнятними скарги на недоліки у провадженні щодо перегляду законності тримання під вартою та інші скарги за усталеною практикою Суду, наведені в таблиці у додатку, а решту скарг у заяві № 39666/16 – неприйнятними;*
3. *Постановляє, що ці скарги свідчать про порушення пункту 4 статті 5 Конвенції у зв'язку з недоліками у провадженні щодо перегляду законності тримання під вартою;*
4. *Постановляє, що було порушено Конвенцію у зв'язку з іншими скаргами, висунутими за усталеною практикою Суду (див. таблицю у додатку);*
5. *Постановляє, що:*
 - (a) *упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам суми, зазначені у таблиці в додатку; ці суми мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;*
 - (b) *із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти».*

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «СЛИВИНСЬКИЙ ТА ЧУБАР ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF SLYVYNSKYI AND CHUBAR v. UKRAINE)

(Заяви № 47711/22 та № 7365/23)

Стислий виклад рішення від 28 березня 2024 року

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявники скаржилися за пунктом 1 статті 6 та статтею 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на надмірну тривалість кримінальних проваджень та відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з цим.

Розглянувши скарги заявників, Європейський суд дійшов висновку, що тривалість проваджень у цих справах була надмірною і не відповідала вимозі «розумного строку» та, що у заявників не було ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з цими скаргами та констатував порушення пункту 1 статті 6 та статті 13 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Вирішує* об'єднати заяви;

2. *Оголошує* заяви прийнятними;

3. *Постановляє*, що ці заяви свідчать про порушення пункту 1 статті 6 та статті 13 Конвенції у зв'язку з надмірною тривалістю кримінальних проваджень та відсутністю ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з цим;

4. *Постановляє*, що:

(а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам суми, зазначені в таблиці у додатку; ці суми мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти».

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «БУЙЛУК ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF BUYLUK AND OTHERS v. UKRAINE)
(Заяви № 55250/16 та 2 інші заяви)

Стислий виклад рішення від 28 березня 2024 року

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявники скаржилися за пунктом 1 статті 6 та статті 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на надмірну тривалість кримінальних проваджень та відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з цим. У заяві № 55250/16 заявник також висунув інші скарги за положеннями Конвенції.

Розглянувши скарги заявників, Європейський суд дійшов висновку, що тривалість проваджень на національному рівні була надмірною і не відповідала вимозі «розумного строку» та, що у заявників не було ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з цими скаргами та констатував порушення пункту 1 статті 6 та статті 13 Конвенції.

Щодо інших скарг у заяві № 55250/16 Європейський суд дійшов висновку, що вони також свідчать про порушення Конвенції у контексті його висновків в рішеннях у справах проти України.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. Вирішує об'єднати заяви;

2. Оголошує заяви прийнятними;

3. Постановляє, що ці заяви свідчать про порушення пункту 1 статті 6 та статті 13 Конвенції у зв'язку з надмірною тривалістю кримінальних проваджень та відсутністю у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з цим;

4. Постановляє, що було порушено Конвенцію у зв'язку з іншими скаргами, висунутими за усталеною практикою Суду (див. таблицю у додатку);

5. Постановляє, що:

(а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам суми, зазначені у таблиці в додатку, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

*(b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти».*

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «БІЛОКІНЬ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF BILOKIN AND OTHERS v. UKRAINE)
(Заяви № 3779/14 та 2 інші заяви)

Стислий виклад рішення від 08 лютого 2024 року

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявники скаржилися за пунктом 1 статті 6 та статті 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на надмірну тривалість кримінальних проваджень та відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з цим.

Розглянувши скарги заявників, Європейський суд дійшов висновку, що тривалість проваджень на національному рівні була надмірною і не відповідала вимозі «розумного строку» та, що у заявників не було ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з цими скаргами та констатував порушення пункту 1 статті 6 та статті 13 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Вирішує* об'єднати заяви;

2. *Оголошує* заяви прийнятними;

3. *Постановляє*, що ці заяви свідчать про порушення пункту 1 статті 6 та статті 13 Конвенції у зв'язку з надмірною тривалістю кримінальних проваджень та відсутністю у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту для її оскарження;

4. *Постановляє*, що:

(а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам суми, зазначені у таблиці в додатку, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти».

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «ЦЕГЕ ФОН МАНТЕЙФЕЛЬ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF TSYOGE FON MANTEYFEL v. UKRAINE)
(Заяви № 29804/16)

Стислий виклад рішення від 11 січня 2024 року

У період з 23 серпня 2010 року до 14 листопада 2017 року заявниця перебувала у різних психіатричних лікарнях з різними режимами нагляду. Національні суди періодично переглядали рішення про подальше тримання заявниці на підставі заяв лікарень і подовжували тривалість її примусового стаціонарного лікування.

19 серпня 2016 року Самарський районний суд міста Дніпропетровська постановив останню ухвалу про продовження строку примусового стаціонарного лікування заявниці. Як стверджувала заявниця, строк дії цієї ухвали закінчився 19 лютого 2017 року, оскільки відповідно до Закону України «Про психіатричну допомогу» такі ухвали мали переглядатися щонайменше раз на шість місяців.

Заявниця продовжувала перебувати у психіатричній лікарні, оскільки національні суди не розглядали подані нею документи у зв'язку з відсутністю *locus standi* для подання скарг чи ініціювання перегляду законності продовження строку її тримання у психіатричній лікарні, а також у зв'язку з відсутністю судового рішення про її звільнення.

19 червня 2019 року Верховний Суд у справі за позовом заявниці до психіатричної лікарні, поданим у серпні 2017 року, визнав, що за відсутності будь-якого подальшого рішення про продовження строку її тримання, тривале перебування заявниці у психіатричній лікарні після 19 лютого 2017 року не мало жодних законних підстав, а також зобов'язав Дніпровський апеляційний суд (далі – апеляційний суд) ухвалити рішення щодо розміру відшкодування, яке мало бути присуджене заявниці.

У січні 2021 року апеляційний суд присудив заявниці 30 000 українських гривень, які станом на дату ухвалення Європейським судом з прав людини (далі – Європейський суд) рішення досі не були сплачені.

До Європейського суду заявниця скаржилася за пунктами 1,4 та 5 статті 5 і статті 46 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на незаконність її тримання в психіатричній лікарні, неможливість оскаржити законність такого тримання, вимагати свого звільнення чи отримати відшкодування; за статтями 34 і 38 Конвенції на ненадання їй документів кримінального провадження, порушеного за її заявою у 2017 році щодо посадових осіб лікарні.

Скарги щодо незаконності тримання заявниці в психіатричній лікарні та неможливість оскаржити законність такого тримання Європейський суд вирішив розглядати виключно за статтею 5 Конвенції. Незважаючи на те, що національні суди визнали примусову госпіталізацію заявниці після 19 лютого 2017 року незаконною та присудили їй відшкодування, присуджена сума не була сплачена заявниці. З огляду на зазначене заявниця все ще вважається потерпілою від порушення положень Конвенції. Європейський суд дійшов висновку, що її тримання в психіатричній лікарні після 19 лютого 2017 року було незаконним та констатував порушення пункту 1 статті 5 Конвенції.

Щодо перегляду питання законності тримання у лікарні Європейський суд, розглянувши всі наявні у нього матеріали, зазначив, що ця скарга свідчить про порушення пункту 4 статті 5 Конвенції у контексті висновків в рішенні у справі «Горшков проти України».

З огляду на факти цієї справи, доводи сторін та свої висновки Європейський суд зазначив, що немає потреби розглядати скарги за пунктом 5 статті 5 Конвенції.

Європейський суд, враховуючи всі наявні в нього матеріали, а також принципи, встановлені у його практиці, дійшов висновку про дотримання Урядом статей 34 або 38 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. «Оголошує прийнятними скарги за пунктами 1 та 4 статті 5 Конвенції;

2. *Постановляє*, що було порушено пункт 1 статті 5 Конвенції;
3. *Постановляє*, що було порушено пункт 4 статті 5 Конвенції;
4. *Постановляє*, що немає потреби розглядати прийнятність та суть скарги за пунктом 5 статті 5 Конвенції;
5. *Постановляє*, що Уряд держави-відповідача дотримався статей 34 та 38 Конвенції;
6. *Постановляє*, що:
 - (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявниці такі суми, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу:
 - (i) 2 600 (дві тисячі шістсот) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди;
 - (ii) 1 000 (одна тисяча) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися заявниці, в якості компенсації судових та інших витрат, які мають бути сплачені безпосередньо на банківський рахунок її представника, пана М. Тарахкала;
 - (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;
7. *Відхиляє* решту вимог заявниці щодо справедливої сатисфакції».

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «МУХТАРКУЛІЄВ ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF MUKHTARKULYEV AND OTHERS v. UKRAINE)

(Заява № 57031/21 та 5 інших заяв)

Стислий виклад рішення від 18 січня 2024 року

Заявники трималися під вартою у різних установах Державної кримінально-виконавчої служби України.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявники скаржилися за статтями 3 та 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на неналежні умови тримання їх під вартою та відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з цим. Деякі заявники висунули інші скарги, які також порушували питання за Конвенцією.

Розглянувши скарги заявників, Європейський суд нагадав, що під час встановлення, чи є умови тримання такими, «що принижують гідність» у розумінні статті 3 Конвенції, серйозний брак простору у в'язничних камерах вважається дуже впливовим чинником та може становити порушення як сам собою, так і в сукупності з іншими недоліками. Посилаючись на свою попередню практику у справах проти України, Європейський суд дійшов висновку, що у цій справі умови тримання заявників під вартою були неналежними, а також, що заявники не мали у своєму розпорядженні ефективного засобу юридичного захисту та констатував порушення статей 3 і 13 Конвенції.

Стосовно інших скарг заявників Європейський суд, посилаючись на свою попередню практику, дійшов висновку, що ці скарги також свідчать про порушення положень Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Вирішує* об'єднати заяви;
2. *Оголошує* заяви прийнятними;
3. *Постановляє*, що ці заяви свідчать про порушення статей 3 і 13 Конвенції у зв'язку з неналежними умовами тримання під вартою та відсутністю у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту;
4. *Постановляє*, що було порушено Конвенцію у зв'язку з іншими скаргами, висунутими за усталеною практикою Суду (див. таблицю у додатку);
5. *Постановляє*, що:
 - (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам суми, зазначені в таблиці у додатку; ці суми мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти.

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «РАДЧЕНКО ТА АБРАМОВ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF RADCHENKO AND ABRAMOV v. UKRAINE)
(заяви № 5312/20 та № 22627/20)

Стислий виклад рішення від 18 січня 2024 року

Під час тримання під вартою в установах виконання покарань заявники страждали на серйозні захворювання, які впливали на їх повсякденну діяльність.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявники скаржились за статтею 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) з огляду на ненадання їм належної медичної допомоги під час тримання під вартою. Заявники також скаржились за статтею 13 Конвенції. У заяві № 22627/20 заявник, крім інших, висунув скарги за пунктом 3 та 5 статті 5 Конвенції.

Розглянувши скарги заявників та пославшись на свою попередню практику у справах проти України, Європейський суд підкреслив, що медична допомога, яка надається в установах виконання покарань, має відповідати тому рівню допомоги, яку державні органи зобов'язалися надавати для всього населення. Зважаючи на свою практику з цього питання, Європейський суд дійшов висновку, що у цій справі заявники не отримали належної медичної допомоги під час тримання під вартою, і констатували порушення статті 3 Конвенції.

Стосовно поданих скарг з огляду на відсутність у національному законодавстві ефективного засобу юридичного захисту у зв'язку з ненаданням належної медичної допомоги в установах виконання покарань, Європейський суд встановив, що ця заява свідчить про порушення статті 13 Конвенції у контексті його усталеної практики.

Розглянувши інші скарги у заяві № 22627/20, Європейський суд дійшов висновку, що вони також свідчать про порушення Конвенції у контексті його висновків у рішеннях у справах проти України.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

- «1. *Вирішує* об'єднати заяви;
2. *Оголошує* заяви прийнятними;
3. *Постановляє*, що ці заяви свідчать про порушення статті 3 Конвенції у зв'язку з ненаданням належної медичної допомоги під час тримання під вартою;
4. *Постановляє*, що було порушено Конвенцію у зв'язку з іншими скаргами, висунутими за усталеною практикою Суду (див. таблицю в додатку);
5. *Постановляє*, що:
 - (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам суми, зазначені у таблиці в додатку, які мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти».

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «ЧЕРЕМСЬКИЙ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF CHEREMSKYY v. UKRAINE)

(заява № 20981/13)

Стислий виклад рішення від 07 грудня 2023 року

У серпні 2012 року заявник повідомив Харківське міське управління ГУМВС України про свій намір провести з наступного дня безстроковий мітинг у парку у центрі міста Харків. Через один день виконавчий комітет Харківської міської ради (далі – рада) ухвалив рішення про неможливість проведення запланованого заявником зібрання і звернувся до окружного суду із позовом про його заборону.

Того ж дня Харківський окружний адміністративний суд задовольнив позов і заборонив проведення зібрання, керуючись Тимчасовим положенням «Про порядок розгляду питань щодо організації та проведення зборів, мітингів, походів та демонстрацій у місті Харкові» (далі – Тимчасове положення). Також суд зазначив про «відсутність підстав для достатньо обґрунтованого припущення про те, що спірне мирне зібрання узгоджувалося з інтересами мешканців територіальної громади міста Харкова».

Харківський апеляційний адміністративний суд залишив без задоволення апеляційну скаргу заявника та зазначив, що час і місце зібрання збігалися з проведенням інших заходів, що могло призвести до порушення громадського порядку та безпеки, оскільки до зібрання заявника могла спонтанно долучитися невизначена кількість людей, зібрання стало б некерованим, що призвело б до перешкоджання пішохідному руху і руху транспортних засобів.

Вищий адміністративний суд України відмовив у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою заявника.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявник скаржився за статтею 11 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на незаконне втручання у його право на свободу зібрань.

Розглянувши скарги заявника Європейський суд нагадав, що в Україні не було прийнято нового законодавства про свободу зібрань після ухвалення ним висновків в рішенні у справі «Веренцов проти України» (*Yerentsov v. Ukraine*), заява № 20372/11, від 11 квітня 2013 року). Також не вбачається, що делегування органам місцевого самоврядування повноваження щодо вирішення питань про проведення масових заходів включало нормотворчі повноваження з питань, які потребували регулювання актами Верховної Ради України. У контексті вимог статей 39 та 92 Конституції України таке нормотворче право органів місцевого самоврядування стосовно подібного важливого питання, як свобода зібрань, вочевидь, не має законних підстав в українському законодавстві, а тому правомірність будь-якого обмеження, яке ґрунтується на такому підзаконному акті, як зазначене Тимчасове положення, викликає серйозні сумніви.

Європейський суд також зазначив, що за відсутності чіткості стосовно критеріїв накладення обмежень на свободу зібрань органи місцевого самоврядування і суди зробили низку припущень, які могли вважатися такими, що практично унеможлилювали ухвалення будь-якого рішення про дозвіл на проведення мирного зібрання.

Європейський суд вказав, що особливо стурбований вимогою до заявника довести, що його зібрання не суперечило інтересам місцевого населення і що така вимога залишає питання надання дозволу на проведення будь-якого зібрання в місті на повний і необмежений розсуд органів місцевого самоврядування.

У контексті наведеного Європейський суд зазначив, що обмеження права заявника на проведення зібрання не ґрунтувалося на положеннях законодавства, які б відповідали вимогам Конвенції щодо якості закону та констатував порушення статті 11 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

- «1. *Оголошує* прийнятними скарги на втручання у свободу зібрань заявника;
2. *Постановляє*, що було порушено статтю 11 Конвенції;

3. *Постановляє* одноголосно, що:

- (a) упродовж трьох місяців з дати, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції держава-відповідач повинна сплатити заявнику 3 000 (три тисячі) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу:
- (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти.»

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «РОЛІК ТА ШАНДРА ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF ROLIK AND SHANDRA v. UKRAINE)
(Заяви № 13921/17 та 54870/21)

Стислий виклад рішення від 18 січня 2024 року

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявники скаржились за пунктом 3 статті 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на відсутність відповідних і достатніх підстав для тримання їх під вартою.

Розглянувши скарги заявників Європейський суд повторив, що відповідно до його усталеної практики за пунктом 3 статті 5 Конвенції існування обґрунтованої підозри, що ув'язнений вчинив злочин, є обов'язковою умовою для законності тривалого тримання під вартою. Однак зі спливом деякого часу органи судової влади повинні навести підстави, які б виправдовували продовження позбавлення свободи. Такі підстави мають бути «відповідними» та «достатніми», а компетентні національні органи влади повинні демонструвати «особливу ретельність» під час здійснення провадження.

Також Європейський суд нагадав, що органи влади повинні переконливо обґрунтувати будь-який період тримання під вартою, яким би коротким він не був, та зобов'язані розглянути альтернативні засоби забезпечення присутності особи у судовому засіданні. Посилаючись на свою попередню практику Європейський суд дійшов висновку, що у цій справі національні суди не навели відповідних і достатніх підстав для тримання заявників під вартою під час досудового розслідування, та констатував порушення пункту 3 статті 5 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

- «1. *Вирішує* об'єднати заяви;
2. *Оголошує* заяви прийнятними;
3. *Постановляє*, що ці заяви свідчать про порушення пункту 3 статті 5 Конвенції у зв'язку з відсутністю відповідних і достатніх підстав для тримання під вартою;
4. *Постановляє*, що:
 - (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам суми, зазначені в таблиці у додатку; ці суми мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти».